

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:

A kiadóhivatalban átvéve:
 Egész évre ..... 16 kor.
 Negyedévre ..... 4 «
 Holyben hához hordva:
 Egész évre ..... 20 kor.
 Negyedévre ..... 5 «
 Vidékre postán szállítva:
 Egész évre ..... 24 kor.
 Negyedévre ..... 6 «

TISZÁNTÚL

POLITIKAI NAPILAP

Megjelenik minden nap a hétfő és
 ünnep utáni napok kivételével.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
 Nagyvárad, Apáczai-utca 3.

A szerkesztőség kéziratok visszaadására
 vagy megőrzésére nem vállal közt.

Előfizetések és hirdetések a
 kiadóhivatalhoz intézendők.

Egyes szám ára 8 fillér.

NAGYVÁRAD, július 4.

A szabadtanítás.*

A pécsi országos kiállításal kapcsolatban összeül a »Szabadtanítás országos kongresszusa«, hogy megvitassa mindazon elméleti és gyakorlati kérdéseket, a melyeknek tisztázása szükséges ahhoz, hogy a népnevelésünknek eme hiányzó legfelső fokozata megfelelő módon kiépíthesse. A kongresszus munkájának különös súlyt ad az a körülmény, hogy a vallás-és közoktatásügyi miniszter éppen most intézett egy leiratot az Országos közoktatásügyi tanácshoz, a melyben felszólítja nevelésügyünk legfőbb tanácsadó tényezőjét a szabadtanítás országos szervezetének megalkotására vonatkozó tervezet kidolgozására. Ez a körülmény, kapcsolatban azzal a másikkal, hogy a népfelsooktatás terén eddig is a földmivelésügyi minisztérium és az O. M. G. E. által rendezett tanfolyamok vitték a vezető szerepet s hogy az általuk évente rendeztetni szokott pár ezer tanfolyam mellett kulturfiráság gyanánt tűnik föl az ipari munkások szabadtanításával foglalkozó összes intézmények működése, az erkölcsi kényszer erejével hat a mezőgazdák összes mai képviselőire a tekintetben, hogy a közvélemény kialakulásának, sőt a jövő társadalmi fejlődésnek ezt a fontos szervet ne engedjék kezeikből kisiklani s majd egy évlized csendes, de eredményes munkáját olyan elemeknek kiszolgáltatni, a kik abban egyebet nem látnak a politikai agitáció eszközénél. De a külföldi példák is arra utalnak, hogy különösen a szövetkezetek földadata a nép felsőbbfoku képzésével foglalkozni, mert ha kizárólag csak az anyagiakkal törődnek és a nép ethikai és intellektuális javait elhanyagolják, működésük és a szocialista szakszervezet tevékenysége között semmi elvi különbség sem lesz. Az Egyeült-Államokban, Dániában, Németországban stb. a szabadtanítás terén a mezőgazdák egyesületei és szövetkezetei elsőrendű tényezők, nálunk is a Magyar Gazdászövetségnek

* A Magyar Gazdák Szemléjének júniusi füzetéből.

kell ezt a kérdést fölkarolnia és irányító befolyást nyerni annak kialakítására.

A kulturpolitika célja azon módokról és szellemi eszközökről gondoskodni, a melyeknek segítségével a nemzet külhatalmi és belső társadalmi fejlődése előmozdítható. Ezen eszközök között elsőrendű fontossággal bír a nemzeti műveltségnek mennyiségi és minőségi gyarapítása, a mely cél a közművelődés egyetlen ágánál sem domborodik ki oly erősen, mint a szabadtanításnál. Ez a nemzeti kultúra gyarapodását nem felülről lefelé hatva mozditja elő, hanem a magasabbfoku ismeretek közvetítése által a legalsó társadalmi osztályt a közvélemény munkájában való aktív részvételre nevelve, ezáltal a nemzeti műveltségnek is újabb motívumot ad: szociális tartalommal tölti meg. Ezenkívül a választójog kiterjesztése előtt álló országban nem megvetendő az a szempont sem, hogy a szabadtanítás mindazt a hiányt képes pótolni, a mely a nemzet társadalmi politikai és kulturéletében való öntudatos részesedésének előfeltétele. De a kulturpolitika szempontjából a szabadtanítás sokkal fontosabb még, mint a szocialpolitika szempontjából: mert mint a különböző kultúrosztályok organizált kulturintézkedése, nemcsak a legalsó, de az összes kultúrosztályok szellemi niveaujának kialakulására visszahat, szociális tartalommal tölti meg azt s ezáltal a nemzeti kultúra irányára is döntő befolyást nyer. Erre pedig föltétlen szükségünk van, mert ha nemzeti műveltségünket tartalmilag szigorubb vizsgálat tárgyává tesszük, annak közgazdasági és szociális oldalait fölülte gyöngének kell minősítenünk a közjogi, közigazgatási és történelmi mellett.

Ennek következménye, a mint ez napjainkban is megfigyelhető, az a mély s hova-tovább áthidalbatlanná váló szakadás a felsőbb és az alsóbb társadalmi osztályok között. A szabadtanítás, a midőn a különböző társadalmi osztályokat egy közös ideális cél érdekében összehozza s folytonos szellemi érintkezésük által a társadalmi összműködés szükségességét előtérbe állítja, az osztályharc hevességét mérsékli s a békés társadalmi fejlődésnek egyik legerősebb alpozlopává lesz. A szabadtanításnak ezenkívül még

egy igen fontos társadalmi kiválasztó szerepe van: az alsóbb osztályok gazdasági helyzetének nyomorúságát csak az önszorgítás eszközeinek, az egyesülésnek, szövetkezésnek stb. megismerése orvosolhatja; az anyagi helyzet javulása kapcsolatban a kulturniveau emelkedésével, maga után fogja vonni a legalsó társadalmi osztály kiemelkedését s alapját fogja képezni egy egészséges, szigoruan a mai társadalmi rend alapján álló, de mégis öntudatos demokrácia kialakulásának. E mellett a szabadtanítás nemcsak az osztályemelkedésnek, de a legalsó társadalmi osztályhoz tartozó kiválóbb tehetségek boldogulásának is előmozditója ezek a szabadtanítás által az érvényesülés intellektuális eszközeihez jutván, a nemzeti kultúra számára megmentetnek. Erre pedig nemcsak a nemzeti kultúra gyarapítása s az általános emberi igazságérzetből kifolyólag van szükség, hanem azon általános tapasztalat folytán is, hogy az alsóbb néposztályok elégedetlensége igen gyakran vezetőinek félreismert, vagy kellőleg ki nem művelt s így nem érvényesülő tehetségére vezethető vissza. A szabadtanításban oly eszközt nyerünk, a mely a nélkül, hogy a hivataira aspirálók számát szaporítaná, az arra hivatottaknak kellő műveltséget ad, felkölti a tudásvágyat és a tanulási ösztönt.

A szabadtanítás az oktatás célja szerint hármasszintű lehet; sőt nálunk, a hol az iskolakötelezettséget sokáig nem vették elég szigoruan s a hol a gazdasági továbbképző oktatás csak pár éve szerveztetett országosan, kell is, hogy hármasszintű legyen: 1. az írástudatlanok elemi oktatása; 2. a gazdasági továbbképzés; 3. a népfőiskolai tanfolyamok. A szabadtanítás országos szervezetét tehát akként kell megalkotni, hogy mind a három fokozatu népképzés céljait hathatósan előmozditani képes legyen, mert ha a láncszemből egyetlen egy is hiányzik, ha a szabadtanítás szervezete egyes korosztályoknak, vagy foglalkozást üzőknek lehetetlenné teszi a további ö képzést, akkor a szabadtanítás nem válik a népnevelés igazi tényezőjévé, kulturfiráság marad az, a melynek létesítése kiállítási célokra fölülte kívánatos lehet ugyan, de a nemzet kulturéletében és társadalmi alakulásaira alighogy gyakorol olyan hatást, mint kellene gyakorolnia.

A mai naptól kezdve! PFAFF-nál
Valódi Panama kalapok 6 frt. 50 és 10 frt.

tekintetben akadályoztatott akciónk szabadsága, megvonatott tőlünk a szó akkor is, mikor erre a legkevésbé sem forgott fen indok. A kormány részéről azt a választ, hogy a kereskedelmi miniszter ur indítványával oly parlamentáris csinyt követett el, amely ezen országgyűlés minden törvényhozási munkáját kijátsza.

A legfrágársabb sérelemnek tekinti, hogy a magyar nyelv Horvát-Szlavonország területén is, mint szolgálati nyelv törvényesítések.

Mi nem vagyunk hajlandók ezen országgyűlésen való további közreműködésünkkel szentesíteni azt az eljárást, mely kijátsza a házszabályt, csúfot üz a parlamentárizmusból és kérdéssé teszi az alkotmányt és az alkotmányosságot. Ezért nekünk nem marad egyéb hátra, minthogy arra az esetre, ha a kereskedelmi miniszter ur indítványa elfogadatik erről, valamint a mi egész magunktartásáról értesítsük a mi megbízóinkat, a horvát országgyűlést és hogy a mi képviselői megbízatásunk további teljesítését és a mi további magunktartását annak a határozatától tegyük függővé.

Ezzel bevégezi beszédét, mire a horvátok nagy zaj közepette kivonulnak az ülés teremből.

Zakariás János: Felhívja a Ház figyelmét arra, hogy a gyorsírók Supilo beszédének egy részét nem jegyezték, az ne kerüljön a naplóba.

Kossuth Ferencz: Visszavonja tegnap tett indítványának ezt a részét, mely szerint a javaslat 2-58 szakaszai kihagyatnak.

A Ház az összes indítványokat elveti, csak a Kossuth Ferencét fogadja el.

Kossuth Ferenc visszavonja a javaslat 2-58. szakaszait.

A részletes tárgyalást ezzel befejezték. (Éljenzés.)

Következik a képviselőház hivatalnokainak pragmatikája.

Rátkay László: Az előadó beterjeszti a javaslatot, melyen block tárgyalatik.

Rakovszky István, a 19. § ban az eskü-minta szövegébe a királynak szóló eskü is bevétecsék.

Olay Lajos ellenzi Rakovszky módosítását.

Várady Károly: Rakovszky István módosítását pártolja.

Kovács Ernő: Rakovszky módosítása ellen szól.

Gróf Andrássy Gyula: Nem vagyunk köztársaságban. Nem tüntetünk a király ellen és fogadjuk el azt az eskümintát, melyet Rakovszky István ajánlott.

Szentiványi Arpád: Rakovszky István álláspontja hipertojalis, nem fogadja el.

Zakariás János: Ugy óhajtja módosítani Rakovszky István indítványát, hogy a király szó elé ez a szó tétessék: koronás.

Rátkay László: Az alkotmány szóban benn van a király iránti hűség, az eredeti szöveg elfogadását kéri.

A Ház a 19. §-t Rakovszky módosításával fogadja el. Ezzel a képviselőházi tisztviselők pragmatikájáról szóló javaslat részleteiben is elfogadatot.

Bernáth István: A cseléditörvényt terjeszti elő a főrendiház módosításával.

A Ház elfogadja.

Következik: A karánsebes—hátszegi helyi érdekű vasut, az oravica—németbogsán—resicabányai, a temesvár—vasvári helyi érdekű vasut, a nagybánya—fernezelyi helyi érdekű vasut, a fogaras—brassói helyi érdekű vasut engedélyezése tárgyában a kereskedelmi miniszter törvényjavaslata.

Előadó: Sümegi Vilmos.

A Ház a javaslatot általánosságban és részleteiben hiba nélkül fogadja el. Harmadszori olvasása a Ház legközelebbi ülés napirendjére tűzetik ki.

Következik a

Szlavonai-drávavidéki helyi érdekű vasut részvénytársaság részére engedélyezett vasut vonalak engedély okirataiul és engedély okirat függelékének egyesítése, továbbá a vasuthálózat kiegészítése, több vasut vonal felépítéséről szóló javaslat.

Előadó: Sümegi Vilmos.

A Ház a javaslatot általánosságban és részleteiben vita nélkül fogadja el. A harmadszori

olvasása a Ház legközelebbi ülésére tűzetik ki.

Következik:

Az országos közlekedési tanácsról szóló törvényjavaslaton a főrendiház által tett módosítása.

Előadó: Szász József.

Általánosságban és részleteiben elfogadatik. A harmadszori olvasása a Ház legközelebbi ülésére tűzetik ki.

Következik:

A közönségi költségekhez való hozzájárulásának újból való megállapítására kiküldött magyar országos bizottság jelentése.

Előadó: Földes Béla.

A Ház a javaslatot vita nélkül fogadta el.

Elnök: Az ülést tíz percre felfüggeszti.

Szünet után.

Elnök az ülést újból megnyitja.

Következik:

Az állami vasgyárak beruházásáról szóló törvényjavaslat. Elfogadatik.

Következik a mentelmi bizottság jelentése Aszódy Gyula képviselő párbaj vétség ügyében.

Előadó: Balogh Imre. Ismerteti az esetet. Hody mentelmi joga ez esetben felfüggeszteszti.

Baloghy Ernő előadó: Hajdu Frigyes mentelmi jogát kéri felfüggeszteni a temesvári járásbírórság rágalmasz miatt. A mentelmi bizottság azon az állásponton van, hogy az ilyen ügyekben a bizottság elé kell terjeszteni, azokat.

Minthogy pedig a járásbírórságnál — nem úgy mint a büntető törvényszéknél — nincs nyomozat, ennél fogva egyszerűen a feljelentés alapján kellene felfüggeszteni a mentelmi jogot. A bizottság nem tartja azt helyesnek, és óhajtja, hogy a járásbírói feljelentéseknél kivántassék meg bizonyos nyomozat, hogy a mentelmi bizottság is meggyőződhesék arról hogy forog-e fenn zaklatás esete is? Ez okok alapján a bizottság azt ajánlja, hogy ne függeszsek fel Hajdu Frigyes mentelmi jogát.

— Reám több varázsa van a napnak, mint a holdnak.

— Akkor sohasem látta még a tengert holdvilágnál!

— De igen, — mondta a férfi — és dacára ennek, a mai napig még sem tudtam igazi értelmét e szónak: varázs.

— Ah! — szólt a leány — maga visszatér a világba. Kérem, gondoljon néha a szegény rabra, aki itt e falak mögött synlődik.

— Tündérleány, engedje meg, hogy visszajöjjenek magáért! Segítséget hozok magammal és megölöm a négy oroszánt, meg a zsarnokot, aki itt fogva tartja. Holnap ilyenkor újra itt leszek és elmondom, hogy mit vegeztem. Addig az Isten áldja meg!

— Holnap! — ismételte a leány — holnap talán már nem leszek ennyire sem szabad . . .

— De ha mégis szabad lenne . . .

— De gondoljon a veszedelemre! A négy oroszlanra . . .

— Szép Tündérleány, hogy az ember a Paradicsomba jusson, át kell haladni a Purgatoriumon.

II.

— Még egy napot csikartam ki a rabtartómtól — mondta a leány másnap, mikor ott ült fenn a szokott helyén, a kőfal tetején. — Azután pedig visszatérek a rabsába.

— Nem tághat egyet a selyem-láncokon? — tudta olta a férfi.

— Megfájulna az ujjam től.

— Az én ujjain. nem olyan gyengék, — mondta a férfi.

— De hát hol hagyta a mára ígért sereget? — kérdezte a leány.

— Egy nap alatt nem lehet összetoborzani egy egész sereget, Tündérleány. Azután meg azt gondoltam: jobb lesz, ha a saját két karommal vivom ki a győzelmet.

— Azzal fenyegetnek, — mondta a leány — hogy a havasok közé visznek. Itt már türehtelen kezd a meleg lenni . . .

— Szabad é találékonynak lenni az embernek? Chamounix-ba mennek?

— Az embernek nem szabad találékonynak lenni. A janicsárom titokban akarja tartani tartózkodásunk helyét.

— Tündérleány, engedje meg, hogy eltegyem öt láb alól . . .

— Hogy venné ki magát, ha a tigris egeret ölne?

— Azért, hogy ott, az amaranthusok között sétálhassak magával, képes volnék még nevetéssé tenni is magamat.

— Nem szabad a falon túl mennem, — jegyezte meg a leány s egy kis rendreutasítás volt a hangjában.

— Hát akkor mit ér a Tündér voltával!

— Mi mindannyian rabok vagyunk. Én is, maga is, sőt még a janicsár is. Rabjai vagyunk a reményeknek, a . . .

— Szerelemnek! — szólt közbe merészen a férfi.

— Igen, — a szerelemnek is.

Különös árnyék borult az arcára.

— Én éppen ebből a rabságból menekültem.

A leány értelmetlenül nézett rá.

— Angliában — magyarázta a férfi — lakik egy hölgy . . .

— Ifju és szép? — tudakolta a leány.

— Azt hiszem, hogy szép lehetett, de már ma nem fiatal. Az anyámról beszélek. O meg akar háziasítani.

— Ez elől szökött meg?

— Igen, egy tengerentuli aranyos veszedelem, egy amerikai nábob leánya elől.

— Uram, ön gyáva! — mondta a leány. — És még arról beszél, hogy engemet megment a janicsáromtól!

— Ah, Tündérleány, az erő mindig az akaratban rejlik.

E percben valahol csengettek.

— Mennem kell, — mondta a leány.

— Egy pillanatra még . . .

A leány kissé kihajolt a kőfalon,

— Mi mondani valója van még?

— Van-e holnap is a számomra az idők végtelenében? — kérdezte a férfi.

— Nem fél?

— Tündérleány, magáért mindent kockára teszek.

— Néha idejövök, mer . . . innen gyönyörű a kilátás és . . .

— Természetes. A kilátás gyönyörű.

— És én nem látom át, miért fosztanám meg magamat ettől a gyönyörűségtől holnap.

Ezzel hirtelen leugrott s elhűnt a kőfa mögött.

(Vége köv.)

Zboray Miklós: A bizottsággal szemben azt vitatja, hogy ha a járásbírói följelentésnél nyomozatot akarna a mentelmi bizottság indítani, akkor meg kellene változtatni a törvényt, mikor nem politikai zaklatásról van szó, mint a jelen esetben, akkor fel kell függeszteni a mentelmi jogot. Ezt mint ellenindítványt terjeszti elő.

Visontai Soma az előadó. **Olay Lajos** az előadó javaslatát pártolja.

Fenyvesi Soma szintén fel akarja függeszteni Hajdu mentelmi jogát, mert nem szabad képviselőnek a mentelmi joggal privilégiumot biztosítani.

Vázsonyi Vilmos: A kisebbség véleményét pártolja, mert az önkényes nyomozás, amelyet visszaélés pártol, veszedelmes precedens volna.

Visontai Soma: Kijelenti, hogy ő úgy állította fel a tételt, hogy legalább is meg kell lenni a följelentésben foglalt vádak valószínűségének, csak akkor lehet kiadni a képviselőt.

Hajdu mentelmi jogát nem függesztették fel, ellenben **Márkus Gyula**, **Serbán Miklós**, **Szabó István**, **Vanelia Richard**, itj. **Madarász József**, **Petrovics István** és **Hodzsá Milán** képviselők mentelmi jogát felfüggesztették s az ülés d. u. 2 órakor véget ért.

Horvát képviselő a mentelmibizottság előtt. Tuskán Gergely horvát képviselő a Ház szerdai ülésén az elnökkel szemben sértően viselkedett s megfenyegette. **Rakovszky** elnök, aki akkor elnökölt, Tuskán viselkedését a mentelmibizottság elé vitte. A mentelmibizottság tegnap foglalkozott az ügygel. A bizottság előtt Tuskán tiltakozott azon véd ellen, hogy ő az elnök és a képviselőház ellen tünnetett volna. Ha kell, ezt a Ház előtt is kijelenti. Atvizsgálták a Naplót. Megállapították, hogy a mentelmi eljárásra ezuttal nincs szükség.

A horvát tartománygyűlés összehívása. Medakovits Bogdán, a horvát tartománygyűlés elnöke július 15-ére hívta össze a tartomány gyűlést. **Rakodczay** új horvát bán Zágrábba érkezett.

Városi közügyek.

A közigazgatási bizottság ülése.

Nagyvárad városi közigazgatási bizottsága tegnap délután tartotta rendes havi ülését.

Jelen voltak: **Glac Antal** főispán elnök, **Rimler Károly** polgármester, **Bordé Ferenc** főjegyző, **Papp Miklós** kir. pénzügyigazgató, **Vasady Lajos** kir. tanfelügyelő, **Virágh Béla** kir. ügyész, **May Sándor** kir. főmérnök, **Dus László** v. főügyész, **dr. Hoványi Géza**, **Rádl Ödön**, **Mezey Mihály**, **dr. Berkovics Ferenc**, **dr. Konrád Márk**, **dr. Cseresnyés Béla** aljegyző.

Az ülés megnyitása után előterjesztették a polgármester jelentését a közigazgatás június havi állapotáról. A jelentésből közöljük a következő érdekesebb adatokat:

A június havi általános közegészségi állapot jobb volt, mert kevesebb volt a megbetegülések, valamint a hevenyfertőző esetek száma, hogy a halálozás mégis nagyobb volt, mint a születés, ez nem a közegészségügyi állapotok rosszabbodását jelenti, hanem inkább azon körülménynek tudható be, hogy a kórházakban igen sok az idegenből beszállított beteg, akik közül sokan itt elhalnak s a halálozások számát növelik. Így az elmúlt június hónapban is 37 volt az itt elhalt idegenek száma.

A gyermekórházban 56 tekvő és 258 bejáró beteg, a szt. László járványórházban pedig összesen 8 beteg volt gyógykezelés alatt.

Született 71 fiú és 61 leány, összesen 132 gyermek.

Elhalt 71 fi és 63 nő, összesen 134 egyén. Hét éven alóli gyermek 44 halt el, az összes elhaltak 33 százaléka. Városrészenként elhaltak: Újvárosban 26, Olasziban 28, Váralja-Velence és Csillagvárosban 20, a kórházakban 59.

Szegénybeteg 541 gyógykezeltetett az orsz. betegápolási alap terhére.

A június havi közbiztonsági állapot kielégítő volt. Lopás 57, sikkasztás 9, csalás 5, súlyos testisértés 4, könnyű testisértés 14 hamis pénz forgalomba hozatala 3, okirathamisítás 2 és hatóság elleni erőszak 2 esetben volt bejelentve. Ezekben a nyomozás eredményre vezetett 68 esetben.

Ezenfelül nyomozás teljesített a kir. ügyészség elrendelésére 38, más hatóságok megkeresésére 118 esetben.

Letartóztatva volt összesen 54 egyén, akik közül az illetékes bírósághoz átkisérteztett 11, eltoloncoltatott 43. Kihágási feljelentés 206 esetben tétetett. Külföldre szóló utlevél június hó folyamán 19 adatott ki még pedig az európai államokba 6, Amerikába 13. Az Amerikába vándorlottak között volt: iparos munkás 5, gyári munkás 2 kereskedő 1, gazdatiszt 1, földműves 1, ügynök 1, mosónő 1. A kivándorlás célja: rokonok felkeresése 3, munkakeresés 10.

A lefolyt hónapban 2 öngyilkosság és 2 tüzeset történt.

A közadók június havi bevételi eredménye elég jó volt, amennyiben 29.284 kor. 89 fillérrel több kincstári adó folyt be, mint a múlt év megfelelő időszakában. Befolyt:

kincstári adóban	46317 kor. 41 fill.
kamatban	1782 > 64 >
betegápolási pótd.	2743 > 44 >
kamatban	43 > 75 >
hadmentességi díj.	648 > 10 >
kamatban	28 > 45 >
háztartási adóban	48 > — >
kamatban	2 > 40 >
fegyveradóban	44 > — >
cselédpénzt. díjban	1 > 20 >

mely összegek a kir. adóhivatalba szállítottak át.

Városi adóban	18063 kor. 92 fill.
vizdíjban	4333 > 06 >
utadóban	3216 > 43 >

folyt be. A behajtás folyamatban van.

A jelentést tudomásul vették

Két élelmiszer hamisítás ügyében hozott első foku határozat ellen beadott felebbezést tárgyaltak lezárta után, s a felebbezéseket elutasították.

Egy csapat hegyi építkezés került ismét a közigazgatási bizottság elé s ezuttal újból megbeszélte az a furcsaság, hogy egymással ellenkező határozatokat hoztak.

Apróbb ügyek letárgyalása után az ülés véget ért.

UJDONSÁGOK.

* **Pap szentelés.** A nagyváradai 1. sz. székesegyházban tegnap, június 4-én délelőtt papszentelés volt. **Fetser Antal** felsz. püspök öt végzett theologust szentelt áldozárrá. Az új áldozárok: **Gálfy Sándor**, **Heiler Nándor**, **Krajnik György**, **Mellau Márton**. A papszentelés után délelőtt a püspöki székházban diszebed volt, amelyen **Fetser Antal** püspök, **Bundula Mihály**, **dr. Karsch Lollion** és **Spelt Gyula** kanonokok, **Novotny Alfonz** főgym. igazgató, **Kiss Kolos** és **Bertrám Hugó** premontrai rendi tanárok, továbbá az új áldozárok vettek részt. A most felszentelt áldozárok a napokban tartják meg első szent miséjüket és

pedig július 7-én **Csernay Géza** **Mária-Radnán**, **Krajnik György** **Bulcsun**, **Mellau Márton** **Csalánoson**, július 14-én pedig **Gálfy Sándor** **Jászkarajenőn** és **Heiler Nándor** **Gyomán**.

* **Pályáznak a hadapródiáskolába.** A honvéd hadapródiáskolánál Nagyvárad városa által tett alapítványi helyekre a kitűzött határ-időben három-három pályázat érkezett be. Az alapítványi helyekre pályáztak: **Becsey Ignác** r. őrmester **László** nevű fia, **Barátky József** **Béla** nevű fia és **Hegedüs János Ottó** nevű fia.

* **Kispapok felvétele.** A r. kath. püspök székházban tegnap, csütörtökön volt a kispapok felvétele. A felvételi vizsgálaton **Fetser Antal** felszentelt püspök elnökölt s a bizottság tagjai voltak: **Bundula Mihály**, **dr. Karsch Sollian** és **Spelt Gyula** kanonokok, **Novotny S.** Altonz főgym. igazgató, **Kiss Kolos** és **Bertrám Hugó** főgym. tanárok. Összesen hetet vettek fel kispapnak. Az I-ső évi theológiára felvételtek: **Csercsek Gusztáv**, **Debreczeni Kálmán**, **Fontoa János**, **Klinghammer Miklós**, **Peszely Gergely**, **Rumili Antal**, **Tóth Kálmán** és **Turkovits Ferenc**; a VIII. osztályra **Klimics Gyula**, a VII. osztályra **Janisch Ferenc** és **Kovács Dénes**.

* **Kinevezés.** Az igazságügyminiszter előterjesztésére **Gáthy Bálint** nagyváradai alügyészt a debreceni ügyészséghez ügyészszé nevezte ki a király.

* **A miniszterelnök 40 éves találkozója.** Nagy feltűnést keltett tegnap a képviselőházban, hogy **Wekerle** miniszterelnök nincs jelen. Később tudták meg, hogy a miniszterelnök Székefővárra utazott, hogy találkozzék azokkal, akikkel 40 évvel ezelőtt együtt érettségizett a ciszterciák ottani gimnáziumában. A Magyar Királyban nagy lakoma volt, amelyen a miniszterelnök beszédet tartott.

* **Műtanrendőri bejárás.** A kereskedelmi miniszter értesítette Nagyvárad városát, hogy a nagyváradai villamos vasut Kossuth-utcai kitérőjének műtanrendőri bejárását elrendelte s azt július hó 10-re tűzte ki. Kéri a várost, hogy a műtanrendőri bejárásnál magát képviseltesse.

* **A kath. tanítók országos kongresszusa Pécsen.** A kath. tanítók országos kongresszusa **Pécsen** július 4-én d. e. fél 10 órakor lett megtartva 5—6 száz tag jelenlétében. **Gróf Zichy Gyula** pécsi püspök, mint a kongresszus védő-elnöke gyönyörű megnyitó beszédet mondott, mely után feltűzte a kitüntetett 7 tanítót, köztük **Számborovszky Rezső** nagyváradai tanítónak a *Pro ecclesia et pontifice* érdemkeresztet. Szünni nem akaró lelkes éjlenzés követte ezt a lélekemelő aktust, mely után a kitüntetettek nesztora meleg szavakban mondott köszönetet úgy a Szentséges atyának a magyarok iránt meg-megújuló rokonszenveért, mind pedig a pécsi püspöknek, ki hosszas vatikáni tartózkodásával nagyrészen eszközölje annak, hogy ő Szentsége annyi figyelemben részesíti a magyarokat s jelenleg a magyar tanítói kart, mert ez a kitüntetés nemcsak nekünk szól, hanem az egész magyar kath. tanítói karnak. A legnagyobb elismerés ez egyúttal a magyar kath. tanítóknek is.

* **Erdei iparvasut Magyarorsékn.** A volt Középesy-féle birtok óriási erdőségeit most teljesen kifogja használni **Kalmár József** kalocsai mérnök, aki szintén vásárolt nagy kiterjedésű erdőséget a parcellázott birtokból. A mérnök tegnap kérelemmel járult be ügyben az alispáni hivatalhoz, miszerint engedjék meg neki, hogy Magyarorséke határában lőüzemű erdei iparvasutat készítsen. Az iparvasut hozzáférhetőbbé tenné az erdőséget s annak kihasz-

nálását segitene elő. Eltekintve ettől, az amugy is szegény lakosoknak is nagy hasznára válnék az erdő kihasználása.

* **Az élesdi vízvezeték.** A szigorú tél folyamán az élesdi főszolgabírósnál a vízvezeték teljesen használhatatlanná vált. A járási főszolgabíró a tavasz beálltával felszólította a vízvezeték készítőjét Stern Jakobot, miszerint a vízvezeték javítsa ki. A vállalkozó alkalmazottai kétszer ki is mentek a helyszínre, azonban anélkül, hogy befejezték volna a munkát, eltávoztak onnan. A főszolgabíró felszólítására a vállalkozó azt a választ adta, hogy ő nem hivatalnok, őt a megkezdett munka befejezésére nem lehet felszólítani. E jellemző nyilatkozat után a főmérnök azt a javaslatot tette a vármegyének, hogy a vízvezeték javítását a jövőben az amugy is nagy megelégedésre működő Tátray Sándorra bizzák, aki ugyan szintén nem hivatalnok, de tudja kötelességét.

* **Az aratás.** Alig van még hely a vármegyében, hol ne kezdődött volna meg az aratás. Legújabbán a beéli járás területén vette kezdetét az aratási munkálat. A hangulat a járásban nyugodt. Az aratás megkezdéséről tegnap táviratilag tett jelentést a főszolgabíró az alispánnak.

* **Robbantási gyakorlatok a Bonné-kutnál.** A Nagyváradon összpontosított 2, 3. és 4. honvédgyalogezredek utászosztága Schmidt Félix főhadnagy vezetése alatt tegnap délután érdekes robbantási gyakorlatokat mutatott be a tisztikarnak s a nagyszámú közönségnek a Bonné-kut melletti gyakorló téren. A gyakorlatot végig nézte Glac Antal főispán, Rimler Károly polgármester, Krausz ezredes az összes tisztekkel, a hadapródiskola növendékei s nagy számú előkelő közönség. Bemutatták fagerendák, fatörzsek, cölöpök, vasuti vágány, boltív, gyalog palló, kövel tömött falak, lövész árkok, cölöpölt sánckapuk robbantását, ekrasit és löporral. Különösen érdekes volt a kőboltív és a lövész árkok robbantása. A robbanás pillanatában óriási távolságra és magasságra repültek a szétrobbantott tárgyak darabjai s toronymagasságban emelkedett a porfelhő a robbantás helyéről. A gyakorlat után megtekintették az iszonyu pusztulást, amit a robbanás okozott. Az érdekes gyakorlat egy óráig tartott.

* **Az Aduna és a Párispatak.** Ez a két patak, no meg az öreg Pece, ez mindég szolgáltat anyagot ahhoz, hogy gondozóinak figyelmét felhívjuk rájuk. Most nem mi, hanem maguk a bacilusfészkek kiáltozzák rettenetes szagukkal, hogy tisztítsátok ki, mert meg a felettünk repülő madarakat is leszédítjük. Es ezt a kiabálást, no meg azt a sok zsebkendőt, mely ezeknek a folyóknak közelében kikerül a zsebből, sajnos nem veszik észre, talán még gyönyörködnek is az exotikus növényzetben, melynek aránya alól utálatos újkák pislognak az emberre. Ember magasságra nőtt meg a fű, a dudva a Párispatak medrében, úgy hogy a vizet nem lehet benne látni és valahol ott a fű gyökereinél álló víz csak úgy önti a sok inticiáló gázt, meg a sok szunyogot. Mások még egyszer-egyszer tisztogatták is ezt az életveszélyes korlátoktól védett folyót, most azonban ezt is az időre bizzák. Ajánljuk a főorvos figyelmébe ezt a maláriás fészket, talán az ő közbelépése hatni fog.

* **Rap hadnagy állapota.** Megemlékeztünk annak idején róla, hogy katonai gyakorlatozás alatt Rap Dezső hadnagy egy löveg felrobbanása következtében súlyosan megsérült. Most mint értesülünk a hadnagy teljesen felgyógyult s a katonai kórházat tegnap el is hagyta.

* **Halálozás.** Özv. Brüll Sámuelné sz. Stern Cecilia, 52 éves korában Nagyváradon elhunyt. Temetése ma, pénteken délelőtt 10 órakor lesz a Rákóczi-úti Stern Márton-féle házból.

* **A magyarcsékei főszolgabírósnág.** Szöllőssy Ferenc magyarcsékei főszolgabíró betegsége folytán az ottani főszolgabírósnág vezetésével legújabbán Halász Elemér dr lett megbízva, aki megbízásának eleget teendő még e hó elsején elfoglalta állását. Az elhelyezés folytán megüresedett központi főszolgabírói állás betöltésére vonatkozólag Nagy Márton központi főszolgabíró előterjesztést tett az alispánnak, hogy Baranyi Tibor közigazgatási gyakornokot t. b. szolgabíróvá neveztesse ki, mivel a megkezdődött aratási munkálatok folytán a főszolgabírósnági teendők is igen felszaporodtak.

* **25 éves jubileum.** A nagyvárad ort. izr. fiúiskola jövő tanév elején ünnepeli fennállásának negyedévszázados évfordulóját. Az intézet volt növendékei nagyszabású ünnepélyt rendeznek ez alkalomból. Ez okból felkéri az ünnepélyt előkészítő bizottság az intézet volt növendékeit, sziveskedjenek pontos lakcímüket a nagyvárad ort. izr. fiúiskola igazgatóságával, vagy Deutsch A. bankigazgató Buda pest, Királyutca 32 és Schön Vilmos tanár Budapest, Siputca 19, legkésőbb július hó végéig tudatni.

* **Gyermek előadás a Bazárban.** A közönség nagy tetszésére működő cabaret társulat igazgatósága szombaton délután 5 órakor gyermekelőadást fog tartani a Bazár kerthelyiségében. Az előadás műsorát igen érdekes számok töltik ki. Nevezetesen főleg lépni a kis Ferenczy Mata, aki nap mind nap után nagyobb és nagyobb sikereket arat. A néger párnak szintén lesz érdekes száma az előadásban. Az igazgatóság egy opera parodiát is elő fog adatni a gyermekek kedvéért. Belépti-díj lesz személyenként a gyermekek részére 50 fillér. A városi árvaház növendékei 50 jegyet kaptak az igazgatóságtól ajándékba, hogy nekik is legyen alkalmuk gyönyörködni az izléses bohó előadásban.

* **Kirándulás Révre.** A révi barlangot mindig többen és többen keresik fel. Lassacskán kezdik felkarolni e gyönyörű természeti alkotás remekművet, mely külföldön valóságos kincses bánya volna. Legújabbán Bihar vármegyének árvaszéki tisztikara tesz kirándulást a barlangba Hraniczky Károly elnök vezetésével. A kirándulók ma délből indulnak el Nagyváradról az 1 órás vonattal. Vasárnap Kolozsvárról 500-an jelentették be jövetelüket.

* **Irnokválasztás a városnál.** A Nagyvárad városánál megüresedett irnoki állásra kiírt pályázat tegnap járt le. Az állásra 12 pályázat érkezett be s ezek közül tizen már a város szolgálatában vannak. Pályáztak: Akbendeszt István városi havidíjas, Dienes István nagykárolyi járásbírósnági díjnak, Költő Gyula nyárlói h. anyakönyvvezető, Mayercsik Ferenc, Magyary Gyula, Mihályi Lajos, Molnár István, Riskó József napidíjasok, Schvarcz Adolf havidíjas, Tóth Béla havidíjas, Vadász József napidíjas és Zilahy Antal tb. rendőrbiztos.

* **A gyilkos cigány.** Beelből jelenti tudósítónk, hogy a járás területéhez tartozó Hirlaka községben tegnap egy cigány borzalmas módon oltotta ki életét sátoros egy másik cigánynak. A karaván népe tegnap délelőtt javában hűsölt a zöld fűben, mikor Kovács Pável 23 éves cigánylegény összevezett egyik társával Lovács Miklós 28 éves legénnyel. A fiatalabb legény veszekedés közben annyira elragadtatta magát, hogy a kezében lévő sulyos

doronggal Kovács Miklóst megtámadta s többször fejbe ütötte. A megtámadott cigánylegény nem tudott védekezni, mert az első ütés oly sulyos volt, hogy attól eszméletét veszítette. A verekedő cigánylegény még ezután is ütötte társát, míg az meg nem halt. Kovács Pável tettének elkövetése után megszökött, a csendőrség nyomozza.

* **Kik nyertek a képkiallításban?** A vasárnap megnyílt képkiallításnak tegnap d. u. volt a legtöbb látogatója. A művészi értékű képek közül a közönség igen sokat vásárolt, ez érthető is, mert a képek árait hihetetlenül alacsony árakra redukálták a művészek. Tegnap délután 6 és 7 óra között a képkiallításban meg volt tartva a tombola is, amikor 4 kép volt nyeresémet tárgyul kitűzve. A képeket a következő számok nyerték. Az I. nyeresémet 7. szám. (Medzihdraszky Ella) II-at a 29. szám (dr Wawrek Kálmán) III-at a 14. szám (Csuta Sándor) és a IV-et a 61-es piros belépti jegy nyerte. A képeket a nyertesek azonnal át is vették, kivéve a 61-es piros szám tulajdonosát, aki nem volt jelen a játékon. A képkiallítás még vasárnap estig lesz nyitva, amikor ünnepélyesen fog bezárulni egy újabb tombola játék keretében. A művészek kiállítását melegen ajánljuk a közönség pártfogásába.

* **Japán tánc a Félix-fürdőben.** Nagyváradon és vidékén egyre nagyobb érdeklődés nyilvánul a szegénysorsu tüdőbetegek javára rendezett japán estek iránt, melyet a kiváló japán utazó Baráthossy Balogh Benedek rendez a nemes célra a Félix-fürdőben. A jegyeket már ma meglehet venni Láng József könyvkereskedésében, valamint a fürdőbérletéknél Félix-fürdőben. A jegyek árai az első sorokban három és két korona, a többi sorokban egy korona. A japán estély műsora ez: 1. Japán himnus. Magyar szöveggel éneklő Baráthossy Balogh Benedekné. 2. Felkelő nap országa. 200 eredeti színesen vetített japán képpel. 3. Soyonora. Japán bucsudal, magyar szöveggel éneklő Baráthossy Balogh Benedekné. 4. Pár rövid szó a japán irodalomról. Japán szöveg próbával előadja Baráthossy Balogh Irénke. 5. Urashima. Japán ballada, szavaija Baráthossy Balogh Irénke. 6. Japán dalok. Éneklő Baráthossy Balogh Benedekné. a) Ya Kumó japán nászének japán szöveggel. b) Szokura Cseresznyefa virág japán és magyar szöveggel. c) Kami yo Trétás japán dal japán szöveggel. d) Tenchi mo, japán induló japán szöveggel. 7. Japán táncok. a) Ernyőtánc. Bemutatja Baráthossy Balogh Irénke. b) Napimádó tánc. Bemutatja Baráthossy Balogh Benedekné. c) Legyező tánc. Bemutatja Baráthossy Balogh Benedekné.

* **Brutális férj.** Ponor községében minden emberi érzést levette valóságos állati módon bánt el feleségével egy ember, aki most tetteért az igazságszolgáltatás kezében is van. A múlt hó 30-án Ponor községében Pityila Péter részegen ment haza a kocsmából s odahaza veszekedni kezdett. A részeg ember felesége csitította, mire az dühösen támadt feleségének s kezével ütlegelni kezdte, majd mikor belefáradt, lábával kezdte rugdosni a védtelen asszonyt. A szerencsétlen asszony a sérülésektől ájultan rogyott össze s a tegnapi nap folyamán belső sérülések következtében meghalt. A brutális férj ellen a bíróság folyamatba tette az eljárást.

IRODALOM.

Az Örökimádás című folyóirat júliusi és augusztusi füzeté a következő tartalommal jelent meg: Kis Erős Ferenc dr.: Az élet fája. — Horváth Jenő: Álom. — Reviczky Aladár: Vissza a gyakori szent áldozáshoz, a kegyel-

mek forrásához. — Zsolozsma a legméltóságosabb Oltáriszentségről. — Szentek gondolatai. — Oltáregyesületi ügyek. — A székesfehérvári Oltáregyesület által 1907. tavaszán kiosztott egyházi szerelvények jegyzéke. — Hirdetések. E folyóirat a Központi Oltáregyesület (Budapest, IX ker., Ullői-ut 75.) kiadásában jelenik meg s előfizetési ára egy évre csak 3 korona. Ajánljuk t előfizetőink pártfogóiba.

TÁVIRATOK.

A képviselőház sajtópere.

Budapest, jul. 4. A Kassán megjelenő »Munkás« című szocialista lap szerkesztője Porosz Mihály »Választás« című cikkében sértő cikket írt a képviselőházzal s a képviselőket brigantiknak, bravoknak, éretlen csőcseléknek modja cikkében. A kir. ügyészség felhatalmazást kért a képviselőháztól a sajtóper megindítására. A képviselőház igazságügyi bizottsága tárgyalta az ügyet s a felhatalmazást megadta a kassai kir. ügyészségnek a sajtóper megindítására.

A magyargyalázó osztrák képviselő.

Budapest, július 4. Pernersdorfer osztrák képviselő a szocialisták vezére, budapesti tartózkodása alkalmával mondott beszéde ügyében a kir. ügyészség megindította a vizsgálatot s ha igaz, amit a lapok írtak, a szocialista gyűlésen jelen volt rendőrfogalmazó ellen megindítják az eljárást, amiért nem lépett közbe, mikor Pernersdorfer oly szemérmetlenül gyalázta, szidalmazta Magyarországot s a magyar kormányt.

A hazafias munkások a horvátok ellen.

Budapest, július 4. A székesfehérváros polgármesterénél Rákospalotáról nagyszámu munkás jelent meg szerdán, s engedélyt kért, hogy 5000 munkás megakadályozhassa a horvát képviselők bevonulását az országgházba. Magyar szívük, hazafias érzésük nem engedi, hogy türiék, miként garázdálkodnak s gyalázzák a horvát képviselők Magyarországot. A polgármester megnyugtatta a munkásokat, hogy az obstrukciónak már ugy is vége van s így semmi tüntetés vagy ellenzésre nincs ok. A hazafias munkások erre nyugodtan eltávoztak.

Kecskeméti Győző büne elévült.

Budapest, július 4. A majdnem félmillió koronával megszökött Kecskeméti Győző büne elévült. Az eljárás b-szünetelése végett a kir. ügyészség átírt a székesfehérvárhoz. Most már visszajöhet Kecskeméti Győző, anélkül, hogy letartóztatnak. Az ellopott összeg iránt azonban továbbra is fenmarad a kereseti joga.

Igazságszolgáltatás.

Gyulai bölcsesség. Egy szegény özvegy asszony kereste az igazságát. Talált jésziú ügyvédet, aki munkadíj nélkül elvállalta a peret s megindult az eljárás. Közben egyik tanut Békésen kellett kihallgatni s a tanu díját a békési járásbíró megállapította az özvegy

asszony ügyvédjével szemben, felhíván az ügyvédet, hogy 8 nap alatt különbeni végrehajtás terhe mellett bizonyos számú koronákat fizessen meg. Természetes, hogy az ügyvéd ez ellen felfolyamodással élt, a gyulai törvényszék azonban a békési bölcsesség álláspontjára helyezkedett s szintén az ügyvédet kötelezte a tanudíj megfizetésére, azzal az okoskodással, hogy az ügyvéd hajtsa be a költséget a saját felén. Azon a szegény özvegy asszonyon, akinek semmije sincs, akinek az ügyvéd különben is ingyen dolgozik. Szerencse, hogy Békés és Gyula ezzel a tudománnyal egyedül állanak, mert ha ez a bölcsesség ragadós lenne, a szegény ember nem igen találna pártfogót. Sem a békési, sem a gyulai bíró nem dolgozik ingyen; vajjon mit szólnának hozzá, ha valaki Ő felség a király nevében arra kötelezné őket, hogy ingyen dolgozzanak s még 8 nap különbeni végrehajtás terhe mellett rá is fizessenek?!

NYILTTÉR.

Dr. Spitzer Márton

fogorvos

20 napra Abbáziába utazott.

Értesítés.

Tisztelettel van szerencsém nagyrabecsült üzletfeleimet értesíteni, hogy a legközelebbi napokban hosszabb külföldi utra indulok. Utazásomnak az a célja, hogy a kontinens nagy metropolisaiban, ahol legnagyobb nivóju a szabó ipar s legjelentetebb az iz és és divat: Londonban és Párisban folytatók iparom körében tanulmányokat. Pályám életelőjére érve, egy életen át szerzett tapasztalatokkal járom be a nyugati kultúra termőföldjét, hogy ismereteimet gazdagítva, látókörömet szélesítve, szakértésemet fejlesztve, szolgáltatára állhassak a közönségnek. Az a törekvés vezet, hogy mesteriséget európai színvonalra emeljem s miután ugy Londonban, mint Párisban szerencsés öszszeköttetésem révén a legelőkelőbb világhírű cégek szabásai fognak tanulmányaimban támogatni; meg vagyok győződve, hogy sikerrel teszem azt, hogy cégem annak idején a külföldi verseny sodrát is megállja.

A közönség szives jóindulatába ajánlva magamat és üzletemet, maradtam

kiváló tisztelettel

Karaguly László.

Üzlettem november 1-től a Központi Takarékpénztár palotájában lesz.

KÖZGAZDASÁG.

A gabonatözsde határideje.

Budapest, július 4.

Buza okt.	50 kilogrammonként	10.21
Rozs okt.	— — — — —	8.32
Zab okt.	— — — — —	7.27
Tengeri májusra	— — — — —	5.83
Tengeri jul.	— — — — —	5.91

Hivatalos árfolyamok.

budapesti áru- és értéktözsde 1907 július 4-én.		
Magyar aranyjárdék 4%	— — —	110 85
Magyar koronajárdék 4%	— — —	93.35

Magyar keleti vasuti államkötvény 4%	—	82.38
Magyar földtehermentesítési kötvény 4%	—	93.—
Horvát-szlavon földtehermentesítési kötvény	—	95.50
Magyar nyereséj sorsjegy-kölesön	—	191.—
Tisza szab. és szegedi sorsjegy-kölesön	—	144.—
Osztrák járadék papírban	—	97.25
Osztrák járadék ezüstben	—	89.—
Osztrák járadék aranyban	—	116.—
Osztrák korona járadék	—	97.25
1890. oszt. államsorsjegyek	—	150.—
Osztrák-magyar bankrészvény	—	17.65
Magyar hitelbank részvény	—	751.50
Osztrák hitelbank intézeti részvény	—	651.25
Osztrák magyar államvasuti részvény	—	668.—
20 frankos frankos (Napolendor)	—	19.17
Német birodalmi márka	—	117.82
London vista	—	241.—
Páris vista	—	95.82
20 márkás arany	—	23.53

REGÉNYCSARNOK.

Művészelet.

Irtta: Kraszevszkij A. N.

— Oroszból. — 71.

S vajjon, mi látnivaló van oda lenn? Égi-háboru közeleg; még nem igen látható ugyan, de távolból időnként már tompa moraj haliszik.

A testvérpár lassu léptekkel halad végig a franciis szabásu keskeny utakon, a kicirkalmazott virággyak mentén, a satyrok és faunok kőarcai, diadalmas cynizmussal vigyorognak le rájuk; a fénytelen, árnyaltan félhomályban tisztán kivehetők keskeny, a halántékok felé felhuzódó, világtalan szemek.

A levegő nehéz és rekkenő és csaknem tulságosan édes a túlaradó virágillattól, melyet a tikkasztóan meleg nyári nap, mint agyongyótrótt lényük fohászat, sajtolt ki belőlük.

— Emlékszel még, hogy utóljára is itt sétálgattunk együtt? — jegyzé meg Sergej, végre megszakitva a nyomasztó csendet.

— Emlékszem, feleli Natália; — az apánk halála utáni esztendőben volt. Nem voltam sokkal idősebb Maschenkánál és te még nem fejezted be tanulmányaidat.

— Ugy van; akkor még nem tekintettem kötelességemnek a nagyravágyást, hogy családunk tönkrement tekintélyét újra talpra állítsam, — mondja Sergej palástolatlan keserűséggel. — Apánk a vakáció alatt magával vitt, hogy szépérzékemet művelje. Képzeld csak, Natália! én akkor verset írtam a Sixtináról! Én: Nem agyonnevetni való dolog e ez? Én és verselni!

— Te — verset írtál? Ne mond! — válaszol Natália csodálkozva s egyszersmínt kissé szórakozottan. Tulajdonképpen, nem igen érdeklí a tény.

— Igen, ugy van, ver-et írtam — ismétli Sergej, én, nos, akkor még idealista voltam, bármily hihetetlennek fog tetszeni! Most — ma — ma már csak gép vagyok, mely olykor még arról álmodik, hogy hajdan ember is volt. — Kényszerülten s keményen felkacag, aztán egyszerre elnémul.

Rövid vártatva újra megszólal:

— Nézd csak egy percre a rózsákat, Natália és a vékony törzsű fácskákra mutat, melyek csaknem görnyednek elszáradt virágok sulya alatt. Látál-e valaha ilyen hamvázoszerdát? Ma reggel még üdék valának. Kegyetlen egy nyár ez, Natália.

Natália némán lehajtja a fejét. Most jön a dolog, gondolja magában, most kezd. De nem; nem az jön amit vár, de egészen más.

(Folyt. köv.)

A szerkesztőért felelős:

Dr. VUCKICS GYULA.

Mezey János és Társa

==== Csordás Testvérek utóda. ====

Ajánljuk háztartási cikkek beszerzésére új árukkal dusan felszerelt

fűszer- és csemege kereskedésünket

Szent László-tér, nagyváradai takarékpénztár épületben, hol minden fenti körzetbe eső élelmi cikkek, csemegeáruk, borok, friss töltésű ásványvizek a legelőnyösebben bevásárolhatók.

A befőzési idény alkalmából felhívjuk a t. közönség b. figyelmét pergament-papir, zsineg, parafa-dugasz stb. a gyümölcs conserválás-hoz szükséges áruinkra, nemkülönben a t. gazdaközönség b. figyelmébe ajánljuk a

Raffiát ojtó pamutot, permetezéshez szükséges kékkő (rézgalic) raktárunkat.

Idei csurgatott akác méz.

Naponta friss tea vaj.

Két jó nevelésű fiu tanulóul felvétetik.

Tisztelettel

Mezey János és Társa

Telephon szám 249.

Az első nagyváradai műbutorgyár

fő üzletét

f. évi augusztus 1-től

Fő-utca Guttmann-házban

nyitja meg, hol az eddig ismert olcsó saját gyári árban

nagy butorkiállítás

fog a t. vevőközönség rendelkezésére állani. Bárminemű butorokat kezeség mellett saját gyáramban készítek.

Költségvetésekkel, rajzokkal, készséggel szolgálók díjmentesen.

Büchler Márton

Telefon 626.

152 1—50

Ismételten tapasztaltuk, hogy védjegyünkkel ellátott üvegünket más gyártmányu serrel megtöltve DRÉHER-ser gyanánt áruba hozzák.

Kérjük tehát a t. cz. közönséget a dugóra ügyelni és csak azon sert DRÉHER-féle gyanánt elfogadni, hogy ha az

beégetéssel van ellátva.

Tisztelettel:

Bognár és Szántó.

Nagyváradai Kereskedelmi Csarnok.

A Nagyváradai Felső Keresk. Iskola,

melynek érettségi bizonyítványa egy éves önkéntes katonai szolgálatra jogosít s melynek eddig végzett 619 növendéke elsőrendű kereskedelmi, gyári, bankári és pénztári cégeknél posta-, távirtdai-, vasuti-, pénzügyi-, törvényhatósági és egyéb közhivatalokban nyert kiváló alkalmazást. 1907. szeptember hó 1-én nyitja meg 20-ik évfolyamát.

Az intézet 1906—907-ik tanévben, 136 tanuló látogatta, közöttük 70 vidéki. Vidéki tanulóknak jó családoknál való elhelyezése ügyében az iskola igazgatója, dr. Kováts S. János ur legnagyobb készséggel jár a szülők kezére.

Az 1907—908-ik iskolai évre a beiratások folyó évi június hó 30-án s július hó 5 első napján eszközöltnék.

Minden egyéb tudnivalóról **Tájékoztatónk** ad bő felvilágosítást, amelyet levelezőlapon nyilvánított kívánatra az iskolaigazgató (lakik az iskolaépületben. Deák Ferenc-utca 3. szám.) azonnal megküld. Nagyvárad, 1907. június hóban.

Reismann Mór,
a fentartó testület tagja.

Dr. Hoványi Géza,
iskolabizottsági elnök.

7331—1907.

Hirdetmény

a III-ik Váraljai-kerület a III. oszt. kereseti adó, bányaadó és nyilvános számadásra kötelezett vállalatok és egyletek adójára vonatkozó kiszámítási javaslatokat tartalmazó lajstromok közzététele és az adókiivetés körüli eljárás tárgyában.

A múlt év óta keletkezett III. oszt. ker. adó alá tartozó haszonhajtó foglalkozásokról szerkesztett és az adókiivető bizottság elé terjesztendő adókiszámítási javaslatokat kitüntető lajstrom valamint nyilvános számadásra kötelezett vállalatok és egyletek adójavaslatát kitüntető lajstrom 8 napra július 5—12-ig a városi adóhivatal 26-ik sz. szobájában kitétetvén, azokat mindenki megtekintheti s az öt vagy másokat illető adójavaslatokra nézve észrevételeit megteheti; ezen észrevételek a fenti határidő a'att írásban a m. kir. pénzügyigazgatóságnál, utóbb az adókiivető bizottságnál — melynek tárgyalásairól az adózók külön hirdetmény útján tudósíttatnak — terjeszthetők elő.

Az adókiivető bizottság ülései nyilvánosak lévén, ott minden adózó megjelenhetik. (l. 1883. XLIV. t.-e. 24. §.)

Az adókiivető bizottság a kitűzött sorrend szerint megvizsgálja az adózók bevallását és a kir. pénzügyigazgatóság által készített adókiszámítási javaslatokat s tekintettel az illető adózó vagy mások vagy pedig a kincstári képviselő által tett észrevételekre s egyéb rendelkezésére álló adatokra, megállapítja minden egyes adóköteleseknek adóösszegét, azt még az ülés folyama alatt az illető adólajstromban bejegyezteti és ebbeli végzést kihirdeti.

Az adókiivető bizottság végzése kihirdetvén, az érdekelt adóköteles félnek jogában áll az ülés folyama alatt élő szóval az iránt nyilatkozni, kívánja-e az ügyet és ha igen, mely indoknál fogva a felszólamlási bizottsághoz felebbezni.

Hason nyilatkozatra van jogosítva a jelenlevő adókötelesek bármelyike és pedig nemcsak a saját, hanem más adójára nézve is, ha a bizottság által hozott végzés eredményében aránytalanságot vél bebizonyíthatni, akár saját magára, akár másra kivetett adótételre nézve.

A felebbezés indokainak írásban kifejtésére a tárgyalásnál jelenlevő felebbezőnek a kihirdetésétől számítandó 8 napi határidő adatik.

Az az adózó, aki az adókiivető bizottság ülésében akkor, midőn adóügye tárgyalatott, jelen nem volt, a bizottság végzése elleni felebbezését az illető ülés folyama alatt megrovott adózók névjegyzékének a bizottság tárgyalásainak helyiségeül szolgáló ház kapujára való kifüggesztésétől számítva 15 nap alatt a pénzügyigazgatóságnál adhatja be.

Oly esetben, midőn az adókiivető bizottság a m. kir. pénzügyigazgatóság által javaslatba hozott adótétel felemelését határozta, erről az illető adózót, ha a határozat kihirdetésénél jelen nem lenne, írásbeli végzéssel külön értesíti oly hozzáadással, hogy ha e végzést felebbezni kívánja, az abbeli felszólamlás írásban a végzés kézbesítésétől számítandó 8 nap alatt az adóügyi előadónál vagy helyettesénél bevény mellett benyújtható.

Ellenben azok az adózók, kik abban a községben (városban), melynek adólajstromában adójuk kivétellett, nem laktak és az ülésben jelen nem voltak, a hozott határozatról írásban értesítetnek s felebbezéseiket a végzés vételétől számított 15 nap ala t nyújthatják be a pénzügyigazgatóságnál.

A felebbezés a kivetett adónak behajtását nem gátolja, amennyiben azonban a felebbezés tárgyát képező adóösszege, a múlt évre kivetettnél nagyobb, a felebbezés a két összeg közötti különbözetre nézve birtokon belül történhetik.

Az adóköteles fél a felszólamlási bizottságnak határozata ellen szóval vagy írásban panaszt emelhet.

A panasz a felszólamlási bizottság határozatának kézbesítésétől számított 15 nap alatt a kir. pénzügyigazgatóságnál amandó be s felette a magyar kir. közigazgatási bíróság határoz.

A panasznak halasztó hatálya nincs (1883. évi XLIV. t.-cz. 34. §.)

Kelt Nagyvárad, 1907. július 4.

Városi adóhivatal.

Nagyvárad CABARET

a Bazar
kerthelyiségében
kedvezőtlen
idő esetén az
étteremben.

Ma

teljesen új műsor az újonnan
szerződött tagok fölléptével.

Szenzatio attraktio.

Smith et Bella Jackson

néger ének- és tánckettős.

Ferenczy Mata

a 7 éves csodagyermek új
műsorral.

Sisters Florettos

pajzstáncosnők.

A Latoure kettős

férfi és női opera parodisták.

Sáfrány Vilmos

a budapesti királysínház
tagja énekes és tánckomikus.

Zsoltoványi Jenő

jellemkomikus, valamint

Illés Magda

disense

Nógrádi Gizi

szubrette stb.

karmester

Popper Rezső

zongoraművész.

Vitéz Róbert

conferenciére.

Belépődíj 1 kor. Fentartott
hely 2 korona

Kezdeté fél 9-kor.

Tisztelettel:

Hatvani Károly,

a Cabaret színpad igazgatója.

Lukács Aladár

elsőrangú kalap-, fehérnemű- és uri-
divat üzlete

Nagyvárad, Fő-utca.

Telefon 516.

Központi Takarékpénztár Nagyváradon.

Alaptőke 1,000,000 korona.

Telefon szám 443.

Felhívás!

Az 1907. évi június 2-án tartott rendkívüli közgyűlésünk 5000 drb 200 kor. névértékű új részvény kibocsátása által intézetünk alaptőkéjének két millió koronára lendő felemelését harározta el.

Ezen új 5000 drb részvény átvételére a régi részvényesek elővételi joggal bírnak olyformán, hogy minden régi részvényre egy új részvény a megállapított 212 korona árban részükre fentartatik. E vételárban a kiállítási díj és illeték már belefoglaltatik.

Az új részvények vételára után a folyó 1907. évi július 1-től a befizetés napjáig 6%-os kamát fizetendő, ennek ellenében az új részvények az üzleteredményben 1907. év július 1-től kezdve részesednek. A július 1-ig történő befizetések után a takarékpénztár 5%-os kamatot terít meg.

Ezen közgyűlési határozat folytán felhívjuk t. részvényeseinket, hogy az új részvényekre elővételi jogukat bezárólag f. évi július 15-ig gyakorolni s ugyanakkor a régi részvényeket az elővételi jog gyakorlására vonatkozó lebélyegzés végett pénztárunknál bemutatni sziveskedjenek.

A befizetések 1907. november 1-ig tetszés szerinti részletekben teljesíthetők, azonban az elővételi jog gyakorlásánál részvényenként 52 korona fizetendő.

A befizetésekről id. iglens igazolványok adának ki. Ezen ideiglenes igazolványok névre szóló részvényekre és ezzel kapcsolatosan a 200 K. n. é. részvényeknek 400 K. n. é. részvényekre való kicserélésére vonatkozólag újabb felhívást fogunk annak idején közzétenni.

Az új részvények befizetése vonatkozólag érvényben maradnak alapszabályaink 10. §-ának a késedelmes befizetésekre vonatkozó intézkedései.

Nagyvárad, 1907. június 3.

Központi Takarékpénztár
Részvénytársaság Igazgatósága.

Nagyvárad középiskolai Internátus.

Nagyváradon, a Tisza Kálmán téri Elek-féle házban (9. sz.) folyó évi szeptember hó 1-én

gimnáziumi, reáliskolai, felső kereskedelmi
és polgári iskolai tanulók részére

az internátusban a második évfolyam nyílik meg.

Egyenkénti tanítás nevelő tanárok vezetése és ellenőrzése mellett. Szigorú korrepetálás
és naponkénti kihallgatás a feladott leckékből.

Az intézet a város legegészségesebb helyén fekszik, közel a tanintézetekhez.

Bő tájékoztatást kívánatra ingyen küld az intézet tulajdonosa és vezetője, a kivel értekez-
hetni lehet naponként 9-től 12-ig

Nagyvárad, 1907. június 14.

Dénes Pál,
intézettulajdonos és igazgató.